

та керівників сільськогосподарських підприємств. Власниками та керівниками сільськогосподарських підприємств різної величини і принципів управління висловлюються думки про необхідність розробки мотиваційної програми, яка б дала змогу залучити найбільш кваліфікованих, перспективних та ефективних працівників.

Необхідність змінення існуючої системи мотивації зумовлюється ще й потребою значних іноземних інвестицій у сільське господарство. Іноземні власники звикли використовувати європейські моделі менеджменту організацій і, відповідно, вимагають створення нової системи мотивації, яка б відповідала сучасним загальносвітовим тенденціям, а головне – робила винагороду залежною від результатів праці [3].

Отже, мотивація персоналу є основним засобом забезпечення оптимального використання ресурсів, мобілізації наявного кадрового потенціалу. Саме тому, а аграрному менеджменті все більшого значення набувають мотиваційні аспекти.

Основна мета процесу мотивації - це отримання максимальної віддачі від використання наявних трудових ресурсів, що дозволяє підвищити загальну результативність і прибутковість діяльності підприємства.

### **Список використаних джерел**

1. Комаров Є. І. Стимулювання і мотивація в сучасному управлінні персоналом / Є.І. Комаров // Управління персоналом .- 2002 .- № 1. - С.38-41.
2. Співак, В.В. Мотивація як засіб ефективного менеджменту персоналу підприємств / В. В. Співак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – №6, Т.2. – С. 178-181.
3. Ільїн Є.П. Мотивація і мотиви: навч. посібник для вузів / Є.П. Ільїн. - СПб. та ін: Пітер, 2000 .- 508 с.

**Дзюрдзевич Лілія Ярославівна,**  
студентка економічного факультету  
напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент»  
Подільського державного аграрно-технічного  
університету, м. Кам'янець-Подільський  
Науковий керівник: старший викладач Заборовський В. П.

### **СУТЬ, ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ АГРАРНОЇ БІРЖІ**

Становлення біржового ринку в Україні розпочалось у 1995 році. Розвиток ринкової економіки в державі та реформування сільськогосподарських підприємств вимагали впровадження нових підходів до реалізації сільськогосподарської продукції та забезпечення її виробництва матеріально-технічними ресурсами. Через це поряд з державним та регіональним замовленням на сільськогосподарську продукцію почали діяти нові товарно-грошові відносини в основу яких було покладено біржову торгівлю.

Крім мережі регіональних Аграрних бірж, невід'ємним елементом біржового ринку сільськогосподарської продукції є аграрна біржа. Постановою Кабінету Міністрів України "Про створення Аграрної біржі" від 26 грудня 2005 р. № 1285 затверджено Статут Аграрної біржі, в якому зазначено офіційне найменування біржі: "Аграрна біржа", створена на підставі Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України", який визначив порядок створення та функціонування цієї біржі. Зазначений

Закон визначає, що аграрна біржа - юридична особа, створена згідно із Законом України "Про товарну біржу", яка підпадає під регулювання норм такого закону і статей 279-282 ГК України (з урахуванням певних особливостей) та надає послуги суб'єктам господарювання з укладення біржових договорів (контрактів) щодо сільськогосподарської продукції, товарних деривативів, базовим активом яких є сільськогосподарська продукція, іпотечних сертифікатів та іпотечних закладних, а також з проведення розрахунково-клірингової діяльності за ними[1].

Стаття 17 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України" визначає особливості правового становища Аграрної біржі.

1. Аграрна біржа є неприбутковим (непідприємницьким) підприємством; засновником Аграрної біржі може бути Кабінет Міністрів України в особі Аграрного фонду. При цьому Кабінет Міністрів України здійснює засновницький внесок до статутного фонду (капіталу) такої Аграрної біржі у розмірі, що дорівнює мінімальним вимогам до статутного фонду банку-резидента, який має ліцензію для здійснення повного обсягу банківських операцій та здійснює управління майном в особі Аграрного фонд.

2. Членами Аграрної біржі можуть бути виключно резиденти.

3. Якщо засновником Аграрної біржі є Кабінет Міністрів України в особі Аграрного фонду, то інші, ніж Аграрний фонд, члени Аграрної біржі не мають права приймати рішення щодо: призначення або зміни керівництва Аграрної біржі; введення плати за здійснення Аграрним фондом будь-яких операцій, пов'язаних з державним ціновим регулюванням відповідно до цього Закону; будь-яких обмежень щодо торгівлі об'єктами державного цінового регулювання на Аграрній біржі.

Для проведення розрахунків за укладеними біржовими угодами (договорами) та надання (обліку та виплати) біржових гарантій Аграрна біржа створює розрахунково-кліринговий центр та систему гарантування виконання зареєстрованих нею біржових угод (контрактів). При створенні такої системи можуть використовуватися послуги одного з найбільших за сумою активів банків України [2].

Статут Аграрної біржі визначає мету діяльності біржі. Біржа створюється з метою підвищення рівня продовольчої безпеки країни, надання біржових послуг суб'єктам господарювання з укладення біржових договорів (контрактів) щодо сільськогосподарської продукції, продажу товарних деривативів, базовим активом яких є сільськогосподарська продукція, іпотечних сертифікатів та іпотечних закладних, а також з проведення та/або організації розрахунково-клірингової діяльності.

Предметом діяльності Біржі є:

1) належна організація біржових торгів (аукціонів) товарами, товарними деривативами, іпотечними сертифікатами та іпотечними закладними, створення розрахунково-клірингових систем для обслуговування укладених біржових договорів (контрактів);

2) формування ринкової ціни на сільськогосподарську продукцію (пов'язані з нею послуги) та інші біржові товари;

3) дослідження кон'юнктури організованого аграрного ринку та вивчення суспільної думки щодо такого ринку, надання консультацій з питань комерційної діяльності;

4) надання біржових послуг, необхідних для проведення Аграрним фондом товарних або фінансових інтервенцій з метою підтримання рівня мінімальних або недопущення перевищення рівня максимальних закупівельних ціноб'єктів державного цінового регулювання;

5) виконання рішень Аграрного фонду про запровадження режиму адміністративного регулювання ціни окремого об'єкта державного цінового регулювання у випадках, передбачених законом;

6) організація біржових торгів з придбання та продажу об'єктів державного цінового регулювання для потреб державного продовольчого резерву, а також з продажу об'єктів державного цінового регулювання, що були конфісковані або підлягають продажу відповідно до Закону.

7) надання фінансових та інших консультацій, пов'язаних з розрахунково-кліринговою діяльністю;

8) створення програмного забезпечення з питань біржової діяльності;

9) надання послуг з поширення інформації про результати біржових торгів (аукціонів), рекламних послуг;

10) провадження діяльності у сфері інформатизації, навчання та підвищення кваліфікації біржових брокерів (дилерів) та працівників Біржі;

11) випуск біржових бюлетенів, довідників та інших інформаційних і рекламних видань з питань, пов'язаних з біржовою діяльністю[3].

Найважливішими функціями аграрної біржі є:

- забезпечення через механізм «Попит-пропозиція» паритету інтересів між покупцем і продавцем, тобто функція регулятора цін;

- страхування і гарантування угод;

- організація легального, правового, прогнозованого й підконтрольного державним органом ринку с.-г. продукції, а отже - розширення бази оподаткування і збільшення надходжень до держбюджету[4].

Отже, Аграрна біржа – це єдина державна товарна біржа в Україні. Впродовж багатьох років вона займає провідні позиції з організації торгівлі сільськогосподарськими товарами в Україні.

Аграрна біржа забезпечує: максимальне спрощення пошуку ринку збуту та постачальників, прозорість ринкового ціноутворення, свободу здійснення брокерської діяльності, організацію державних закупівель сільськогосподарської продукції та володіє розгалуженою мережею регіональних відділень і представлена в кожному регіоні України.

### **Список використаних джерел**

1. Закон України "Про державну підтримку сільського господарства України"
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про створення Аграрної біржі" від 26 грудня 2005 р. № 1285
3. Статут Аграрної біржі/ <http://libfor.com/index.php?newsid=1596>
4. Солодкий М.О. Біржовий ринок. /М.О. Солодкий— К.: Джерела М., 2004. — 336с.